

KHẲNG ĐỊNH THƯƠNG HIỆU TỪ CÁC SẢN PHẨM OCOP

NGÔ THỊ KIM LIÊN

HTX sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh

TRẦN THỊ NHƯ OANH

HTX sản xuất tinh dầu Như Oanh

Xác định vai trò quan trọng của sản phẩm OCOP trong xây dựng nông thôn mới, nhiều địa phương ở Quảng Bình đang triển khai xây dựng, hoàn thiện và phấn đấu đưa xã đạt chuẩn nông thôn mới nâng cao, nông thôn mới kiểu mẫu. Từ những ngày đầu thành lập năm 2016, Hợp tác xã (HTX) sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh (xã Sơn Lộc, huyện Bố Trạch, tỉnh Quảng Bình) mặc dù gặp nhiều khó khăn nhưng với nỗ lực của đơn vị, sự đồng hành của chính quyền địa phương, HTX đã thành công trong việc trồng và sản xuất các sản phẩm từ nấm. Hợp tác xã là một trong những đơn vị tiên phong trong việc tìm tòi, nghiên cứu, sản xuất, đưa ra thị trường các sản phẩm chất lượng như nấm ăn và nấm dược liệu, các sản phẩm chế biến từ nấm và cây dược liệu.

Thời gian qua, HTX đã tích cực ứng dụng công nghệ cao, áp dụng các quy trình đạt chứng nhận... trong sản xuất và tiêu thụ sản phẩm, tham gia tích cực chương trình mục tiêu quốc gia và các hoạt động phục vụ cộng đồng địa phương. Từ những ngày đầu sản xuất thô sơ, đơn giản, hiện nay, HTX sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh đã ứng dụng khoa học kỹ thuật, công nghệ cao cho hệ thống máy móc, nhà xưởng phục vụ sơ chế, chế biến... theo quy trình khép kín từ khâu giống, nguyên liệu, bịch phôi, nấm thành phẩm, đến chế biến nấm ra các sản phẩm hàng hóa nhằm tăng năng suất, chất lượng. Hàng năm, HTX sản xuất với công suất 380 vạn bịch nấm/năm, cho sản lượng 380 tấn nấm tươi, khô các loại như nấm linh chi, nấm sò, nấm hương, mộc nhĩ, kim phúc, hoàng đế, nấm rom, đùi gà,... Mục tiêu là đưa được sản phẩm sạch, chất

lượng cao từ các loại nấm đến với người tiêu dùng, vì vậy, HTX sớm tham gia Chương trình mỗi xã mỗi sản phẩm (OCOP). Đến nay, HTX sản xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh đã có 14 sản phẩm được công nhận OCOP 3-4 sao, như: Trà nấm linh chi Tuấn Linh, nấm linh chi thái lát, nấm linh chi Tuấn Linh, nấm mộc nhĩ Tuấn Linh, nước mắm chay Tuấn Linh đạt chuẩn OCOP 4 sao; Trà thảo mộc rau má, trà xanh linh chi Tuấn Linh, trà cà gai leo linh chi Tuấn Linh, trà xạ đen Tuấn Linh, cao linh chi Tuấn Linh, nấm hương Tuấn Linh, nấm tuyết Tuấn Linh, nấm sò Tuấn Linh, bột nếm nấm đông cô đạt chuẩn OCOP 3 sao.

Thời gian qua, HTX đã ký kết cung cấp nguyên liệu đầu vào và bao tiêu sản phẩm cho 34 tổ hợp tác trồng nấm trên địa bàn tỉnh Quảng Bình; ký kết hợp đồng và liên kết sản xuất, tiêu thụ nấm thương phẩm với các công ty phân phối, như: siêu thị Co.opmart Quảng Bình, Co.opmart Hà Tĩnh, chuỗi hệ thống siêu thị Co.opfood Sài Gòn, siêu thị Emart, siêu thị Kingfood, siêu thị BigC, siêu thị Bách Hóa Xanh, siêu thị SaiGonCo.op và các cửa hàng nông sản trong và ngoài tỉnh... Hàng năm, HTX chế biến và cung cấp ra thị trường hơn 200.000 tấn nấm cho tất cả các sản phẩm từ nấm. Các sản phẩm của HTX được nhiều khách hàng trong và ngoài tỉnh ưa chuộng, thậm chí cả thị trường nước ngoài như Thái Lan, Lào, Nga... Sản phẩm nấm sạch Tuấn Linh vừa được Viện Khoa học Nông nghiệp Việt Nam (Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn) chọn xây dựng mô hình sản phẩm OCOP tại các tỉnh miền Trung. Các sản phẩm của HTX sản xuất khép kín theo chuỗi sạch, an toàn, với quy trình hữu cơ trên môi trường sạch

vi sinh, được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn cấp giấy chứng nhận vệ sinh an toàn thực phẩm. Quy trình sản xuất áp dụng theo tiêu chuẩn VietGap, tiêu chuẩn quốc tế ISO 22000:2018 đối với ngành hàng thực phẩm và chứng nhận sản phẩm hữu cơ số FAO-HC-TT44-23-01 cấp ngày 7/3/2023. Hiện nay, HTX đang chuẩn bị đầu tư xây dựng cơ sở nhà xưởng chế biến đáp ứng tiêu chuẩn xuất khẩu đi các nước châu Âu.

Xác định vấn đề nghiên cứu khoa học, đổi mới công nghệ là vấn đề tiên quyết cho sự phát triển của doanh nghiệp, HTX đã áp dụng KH&CN vào thực tiễn thông qua các mô hình sản xuất thử nghiệm của Sở KH&CN Quảng Bình như: mô hình “Trồng thử nghiệm giống nấm mới kim phúc và hoàng đế cho năng suất cao”, mô hình “Trồng thử nghiệm và chế biến trà nấm vân chi túi lọc tại Quảng Bình”. Việc thực hiện nhiệm vụ “Trồng thử nghiệm và chế biến trà nấm vân chi túi lọc tại xã Sơn Lộc, huyện Bố Trạch” đã góp phần đánh giá khả năng sinh trưởng, phát triển, năng suất và chất lượng nấm vân chi khô và trà nấm vân chi túi lọc. Từ đó, hoàn thiện quy trình kỹ thuật trồng và chế biến trà nấm vân chi túi lọc phù hợp với điều kiện sản xuất tại địa phương. Thực hiện thành công dự án sản xuất thử nghiệm “Trồng thử nghiệm và chế biến trà nấm vân chi túi lọc tại xã Sơn Lộc, huyện Bố Trạch” có ý nghĩa trong việc chuyển giao kỹ thuật trồng và chế biến nấm vân chi cho các hộ dân và góp phần phát triển nghề trồng nấm tại địa phương. Hợp tác xã cũng đã đa dạng hóa các sản phẩm từ nấm trên địa bàn tỉnh Quảng Bình góp phần đưa sản phẩm ra thị trường, phù hợp với chủ trương định hướng tái cơ cấu ngành nông nghiệp gắn với Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới.

Trong bối cảnh thị trường có nhiều biến động, sản phẩm nấm đa dạng phong phú, người tiêu dùng có nhiều lựa chọn thì HTX sản

Sản phẩm trà nấm vân chi của HTX nông nghiệp Tuấn Linh

Ảnh: K.L

xuất nấm sạch và kinh doanh nông nghiệp Tuấn Linh đã xây dựng cho mình những chiến lược phát triển bền vững. Các sản phẩm nấm sạch do HTX sản xuất góp phần đưa sản phẩm nông nghiệp đặc trưng của địa phương thành hàng hóa có giá trị, từ đó mang lại thu nhập ổn định cho người trồng nấm trên địa bàn xã cũng như các vùng lân cận.

Từ cơ sở nhỏ lẻ sản xuất tinh dầu dược liệu, chị Trần Thị Như Oanh đã phát triển và thành lập HTX sản xuất tinh dầu Như Oanh (HTX tinh dầu Như Oanh) đóng trên địa bàn xã Nam Trạch, huyện Bố Trạch, tỉnh Quảng Bình vào tháng 4/2020 với ban đầu gồm có 7 thành viên tham gia. Tiêu chí phát triển của HTX là trồng, chế biến tinh dầu sả theo chuỗi giá trị nhằm nâng cao giá trị gia tăng của cây sả trên địa bàn; tận dụng quỹ đất gò đồi sẵn có ở xã Nam Trạch; đảm bảo thị trường tiêu thụ ổn định cho sản phẩm chiết xuất từ sả; tạo việc làm ổn định cho nhiều lao động ở địa phương, góp phần chuyển đổi nghề và tăng thu nhập cho người dân. Để có sản phẩm tinh dầu cao cấp định hướng xuất khẩu, HTX tinh dầu Như Oanh đã liên kết theo chuỗi từ cây giống, trồng và sản xuất tinh dầu. Hợp tác xã hiện có 4 sản phẩm OCOP 3 sao, gồm: trà trà, trà nấm gân, sả chanh, sả Java. Từ khi tham gia Chương trình OCOP, HTX

không ngừng mở rộng quy mô, nâng cao chất lượng sản phẩm và đa dạng hóa thị trường tiêu thụ. Hiện HTX đang quy hoạch vùng nguyên liệu với 35ha sả, 40ha cây trà năm gân, trà trà, liên kết với 70 hộ dân trong và ngoài tỉnh để bảo đảm nguồn nguyên liệu phục vụ sản xuất. Hợp tác xã tỉnh dầu Như Oanh đã liên kết với các hộ dân để phát triển vùng nguyên liệu bằng hình thức cung ứng giống trà và thu mua sản phẩm cành lá cây trà với tổng diện tích trên 60ha. Mỗi năm, HTX cung cấp cho thị trường khoảng 300kg tinh dầu với các nhóm sản phẩm, như: tinh dầu trà trà, tinh dầu sả chanh... Các sản phẩm này đã được công nhận OCOP 3 sao và đã được chào bán, tiêu thụ tại các nước Lào, Thái Lan, Nhật Bản.

Ban đầu thành lập, HTX còn gặp phải rất nhiều khó khăn về vốn đầu tư, về áp dụng công nghệ và nguồn lực con người. Nguồn cung ứng giống sả cho ban đầu cũng hạn chế, giá đầu vào cao nên tăng chi phí đầu vào sản xuất của HTX. Mặt khác, đặc thù là HTX sản xuất trong lĩnh vực nông nghiệp, là “xí nghiệp ngoài trời” do đó còn phụ thuộc nhiều vào yếu tố thiên tai, thời tiết. Song bằng sự nỗ lực phấn đấu của các thành viên cũng như sự giúp đỡ của các ban ngành cấp trên từ xã đến huyện, tỉnh, nên hiện nay HTX đã đi vào sản xuất ổn định và đã tạo được thương hiệu cho sản phẩm cũng như niềm tin đối với người tiêu dùng.

Hợp tác xã đã mở rộng và chuẩn hóa được vườn ươm cây giống, tạo ra chuỗi cung cấp khép kín từ ươm, trồng chăm sóc, chưng cất, đem thành phẩm ra thị trường. Đồng thời hợp tác với các chủ thể, ban ngành của các tỉnh Nghệ An, Hà Tĩnh về phát triển vùng, phát triển trồng cây dược liệu thuộc Chương trình mục tiêu quốc gia ở vùng đồng bào dân tộc thiểu số. Bên cạnh đó, HTX cũng đã định hướng mở rộng vùng trồng ra ngoài phạm vi huyện Bồ Trách như vùng trồng ở huyện Quảng Ninh gần khu vực điện gió, vùng trồng các tỉnh Nghệ An, Hà Tĩnh... Ngoài việc chú trọng nâng cao chất lượng, mẫu mã bao bì sản phẩm, HTX cũng đẩy mạnh công tác quảng bá,

tiêu thụ sản phẩm. Gần đây, HTX đã ký hợp đồng cung cấp các sản phẩm tinh dầu cho Công ty TNHH MTV Dược Sài Gòn (24 tạ tinh dầu trà trà/năm) và Công ty TNHH Thương mại xuất nhập khẩu Gia vị Sài Gòn (12 tạ tinh dầu sả/năm). Mặt khác, HTX đang kết nối, làm thủ tục để xuất khẩu sản phẩm cho một đối tác tại Nhật Bản với số lượng lớn tinh dầu các loại.

Các sản phẩm tinh dầu sả Java, sả chanh của HTX đạt sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu cấp tỉnh năm 2024. Đặc biệt, dự án “Xây dựng mô hình trồng cây trà trà và chưng cất tinh dầu trà trà tại huyện Bồ Trách, tỉnh Quảng Bình” đã đạt giải nhì tại Cuộc thi “Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Quảng Bình” năm 2024. Vừa qua, HTX đã được Sở Y tế tỉnh Quảng Bình cấp Giấy chứng nhận “Hợp tác xã đủ điều kiện sản xuất mỹ phẩm”. Với các công bố về hợp quy/hợp chuẩn thì đây là giấy chứng nhận có tính chuyên môn cao phạm vi bao phủ rất rộng, là hành lang pháp lý quan trọng bậc nhất để các sản phẩm của HTX có cơ hội tăng số lượng, quy mô, tiếp cận đến các thị trường lớn; đặc biệt là các công ty dược phẩm có uy tín.

Thời gian tới, HTX tỉnh dầu Như Oanh tiếp tục đầu tư thiết bị máy móc công nghệ cao vào sản xuất. Đồng thời tiếp tục mở rộng liên kết trong việc tăng diện tích trồng cây trà trà nguyên liệu và tăng sản lượng cung ứng cây giống cho khách hàng có nhu cầu.

Hoạt động của các HTX đã giúp các thành viên HTX ứng dụng tiến bộ khoa học kỹ thuật nông nghiệp vào sản xuất; xây dựng nhãn hiệu hàng hóa, sản phẩm OCOP gắn với tiêu thụ sản phẩm, góp phần chuyển dịch cơ cấu cây trồng, vật nuôi theo hướng sản xuất hàng hóa giá trị gia tăng cao, đáp ứng nhu cầu thị trường, tạo ra nhiều việc làm, nâng cao thu nhập cho người dân, phục vụ hiệu quả cho Chương trình mục tiêu quốc gia xây dựng nông thôn mới. Tin tưởng rằng, với những nỗ lực không ngừng, các sản phẩm OCOP từ các HTX nông nghiệp không chỉ góp phần vào sự phát triển kinh tế nông thôn mà còn đưa sản phẩm đặc trưng của địa phương ngày càng vươn xa ■